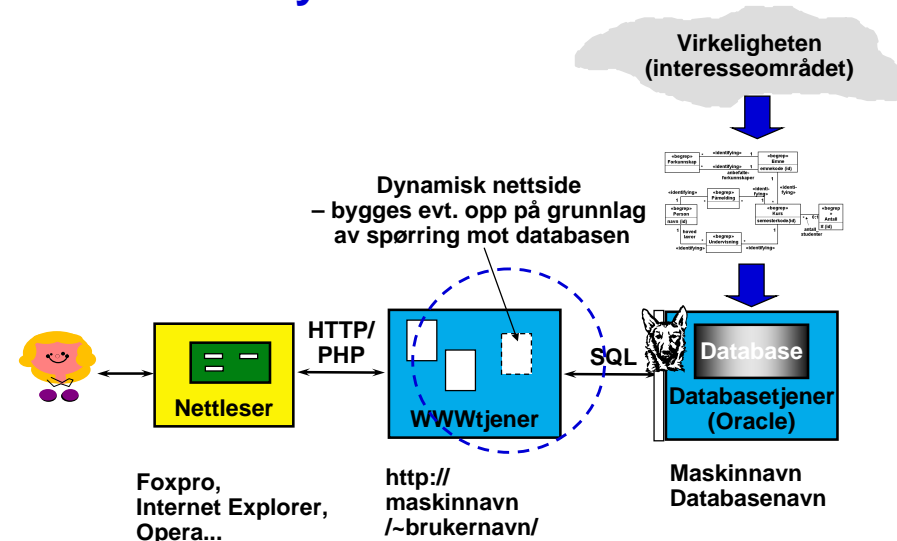

Webformularer, PHP og databaser – et crash-kurs

Jfr. "Fra kjernen og ut, fra skallet og inn" Appendix B

Systemarkitektur

Hva skal applikasjonsprogrammet gjøre?

- ❑ Ta i mot data fra brukergrensesnittskjermbildet
- ❑ Finne ut hva som skal gjøres – og gjøre det
- ❑ Hvis det som skal gjøres omfatter en spørring mot eller en oppdatering av en database:
  - Bygg en egnet SQL-kommando
  - Åpne databasen, send SQL-kommandoen til databasen, ta i mot resultatet, lukk basen
- ❑ Utføre beregninger etc. (hvis nødvendig)
- ❑ Bygg opp nettsiden som skal vises frem i brukergrensesnittet, i form av en XHTML-tekst

Dette innebærer mye tegnstringhåndtering!

PHP

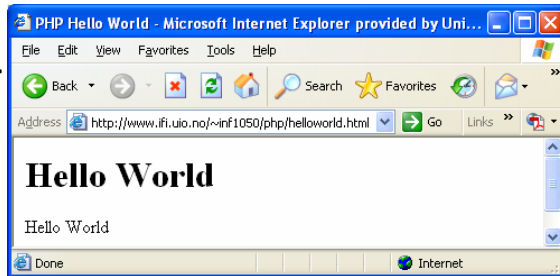
- ❑ PHP er et skriptspråk designet for å kunne utvikle dynamiske nettsider.
- ❑ PHP kan i en nettside brukes side om side med XHTML.
- ❑ PHP er "open source".
- ❑ PHP: PHP Hypertext Preprocessor (et rekursivt akronym ☺)
- ❑ PHP-nettsted: <http://www.php.net>

Vanlig XHTML-fil

På filen ~inf1050/php/helloworld.html

```
<html>
<head>
<title>PHP Hello World</title>
</head>
<body>
<h1>Hello World</h1>
<p>Hello World</p>
</body>
</html>
```

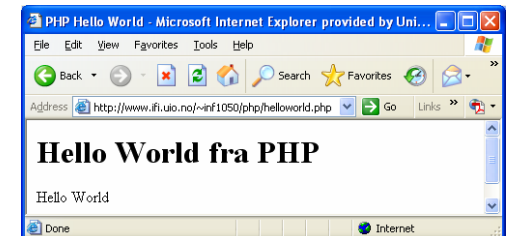
For enkelhets skyld
utelater vi de innledende
XHTML-besvergelsene
inntil videre!

XHTML-fil med innbakt PHP

På filen ~inf1050/php/helloworld.php

```
<html>
<head>
<title>PHP Hello World</title>
</head>
<body>
<h1>Hello World fra PHP</h1>
<?php print("<p>Hello World</p>"); ?>
</body>
</html>
```


Hva skjer?

Når vi gjennom en nettleser aksesserer en nettside med PHP-kode, vil følgende skje:

- Webjeneren mottar forespørsel fra klienten
- Nettsiden letes opp på webtjeneren
- Webtjeneren utfører instruksjonene i PHP-koden, og eventuelle "utskrifter" blir integrert i nettsiden (dette forutsetter at webtjeneren "skjønner" PHP)
- Nettsiden sendes tilbake over nettet til nettleseren
- For nettleseren vil siden se ut som en helt vanlig XHTML-kodet side

XHTML-fil med innbakt PHP

På filen ~inf1050/php/sirkelomkretsfast.php

```
<html>
<head>
<title>PHP sirkelberegning</title>
</head>
<body>
<h1>PHP sirkelberegning</h1>
<p>
<?php
define("PI", 3.1415926535897932);
$radius = 1.0 ;
print("Radius er ".$radius);
?>
<br />
<?php
$omkrets = 2 * $radius * PI;
print("Omkrets er ".$omkrets);
?>
</p>
</body>
</html>
```

Generert XHTML-fil

```
<html>
<head>
<title>PHP sirkelberegning</title>
</head>
<body>
<h1>PHP sirkelberegning</h1>
<p>
Radius er 1 <br/>
Omkrets er 6.2831853071796</p>
</body>
</html>
```

Address http://www.ifi.uio.no/~inf1050/php/sirkelomkretsfast

PHP sirkelberegning

Radius er 1
Omkrets er 6.2831853071796

Done

PHP-språket

□ Definere konstanter:

```
define("PI", 3.1415926535897932);
```

Det er vanlig å bruke store bokstaver for konstant-navn.

□ Variable:

Variable er *dynamisk typet*

– en variabel kan tilordnes en verdi av en hvilken som helst type

Variabelnavn begynner alltid med tegnet \$.

Variablen opprettes første gang den nevnes.

Tilordning skjer ved hjelp av tilordningsoperatoren =

Eksempel: \$radius = 1.0;

□ Aritmetiske uttrykk:

Eksempel: 2 * \$radius * PI;

□ Skjømte sammen tekststrenger:

Sammenskjøtingsoperatoren . (punkt)

PHP-språket

```
<?php
define("PI", 3.1415); // definisjon av en konstant
$radius = 1.0; // deklarerer og initialiser $radius
print("Radius er ".$radius); // "skriv" en streng
?>

<?php
$omkrets = 2 * $radius * PI; // beregn $omkrets
print("Omkrets er ".$omkrets); // "skriv" en streng
?>
```

PHP-språket – IF-setninger

IF-setninger

```
if (INSTITUTT == "Ifi") {
    print ("Institutt for informatikk");
}
```

```
if (INSTITUTT == "Ifi") {
    print ("Institutt for informatikk");
} else {
    print ("Et annet institutt");
}
```

PHP-språket – Løkker

FOR-løkker

```
for ( $i = 1; $i <= $antall; $i++ ) {
    .
    .
}
```

WHILE-løkker

```
while ($antall < 15) {
    .
    .
    $antall = $antall + 1;
}
```

Vanlige og assosiative arrayer

- ❑ PHP-arrayer kan indekseres både med heltall (som i andre språk) og med tekststrenger ("nøkler")
- ❑ Vanlig array

```
$vanligarray = array(6, 13, 'Per', 'Gro', 3.14);
$vanligarray[5] = 2.71;
$element3 = $vanligarray[3]; // tilordner verdien 'Gro'
```
- ❑ Assosiativt array

```
$assarray = array('etternavn'=>'Dal', 'fornavn'=>'Gro');
$assarray['adresse'] = 'Nygaten 123';
$fornavn = $assarray['fornavn']; // tilordner verdien 'Gro'
```
- ❑ Blandingsform

```
$blandingsarray = array(6, 13, 'fornavn'=>'Per', 3.14);
```

elementene i et assosiativt array består av "key"- "value"-par

Tekststrenger

- ❑ Tekststrenger avgrenses med apostrof ' eller anførselstegn "
  - Ved bruk av ' bearbeides ikke tekststrengen
  - Ved bruk av " bearbeides tekststrengen, for eksempel konverteres \n til symbolet for linjeskift
- ❑ Hvis tekststrengen inneholder avgrensningssymbolet, må "escape-symbolet" \ settes inn i forkant:

```
print("\ J eg elsker deg!\", sa han");
```
- ❑ For å unngå "escape-symbolet", bruk (hvis det lar seg gjøre) avgrensningssymboler som ikke forekommer i tekststrengen:

```
print("'Jeg elsker deg!', sa han");
print('"Jeg elsker deg!", sa hun');
```

Hente parametre fra brukeren

På filen ~inf1050/php/sirkelomkrets.php

```
<html>
<head>
  <title>PHP sirkelberegning</title>
</head>
<body>
  <h1>PHP sirkelberegning</h1>
  <p><?php
    define("PI", 3.1415926535897932);
    $radius = $_GET['radius'];
    print("Radius er ".$radius);
  ?>
  <br />
  <?php
    $omkrets = 2 * $radius * PI;
    print("Omkrets er ".$omkrets);
  ?></p>
</body>
</html>
```

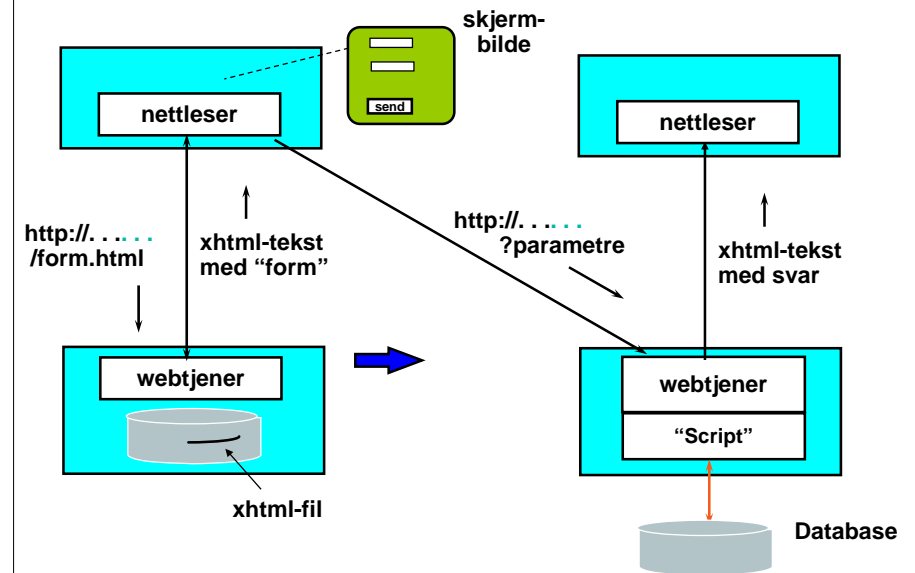
Inndataene legges i det assosiative arrayet \$_GET

OBS!

Webformularer, parametre og scripts

Et enkelt webformular

XHTML-kode for webformularet – GET

På filen ~inf1050/php/sirkelform.html

```
<html xmlns = "http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance" >
<head>
<title>Sirkelformular</title>
</head>
<body>
<h1>Beregning av omkretsen til en sirkel</h1>
<hr />
<form method="get" action="sirkelomkrets.php">
  <p>Skriv inn radius <input type="text" size = "10"
    name="radius"/></p>
  <p><button type="submit" name="submit">Beregn omkrets</button>
    <button type="reset" name="reset">Tøm inndatafelt</button></p>
</form>
<hr />
<address>Laget av NN dato</address>
</body>
</html>
```

sirkelomkrets.php

```
$radius=$_GET['radius'];
print("Radius er ".$radius);
```

...sirkelomkrets.php?radius=...

XHTML-kode for webformularet – POST

På filen ~inf1050/php/sirkelformpost.html

```
<html xmlns = "http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance" >
<head>
<title>Sirkelformular</title>
</head>
<body>
<h1>Beregning av omkretsen til en sirkel</h1>
<hr />
<form method="post" action="sirkelomkretspost.php">
  <p>Skriv inn radius<input type="text" size = "10"
    name="radius"/></p>
  <p><button type="submit" name="submit">Beregn omkrets</button>
    <button type="reset" name="reset">Tøm inndatafelt</button>
  </form>
<hr />
<address>Laget av NN dato</address>
</body>
</html>
```

sirkelomkretspost.php

```
$radius=$_POST['radius'];
print("Radius er ".$radius);
```

Inndataene legges i det assosiative arrayet \$_POST

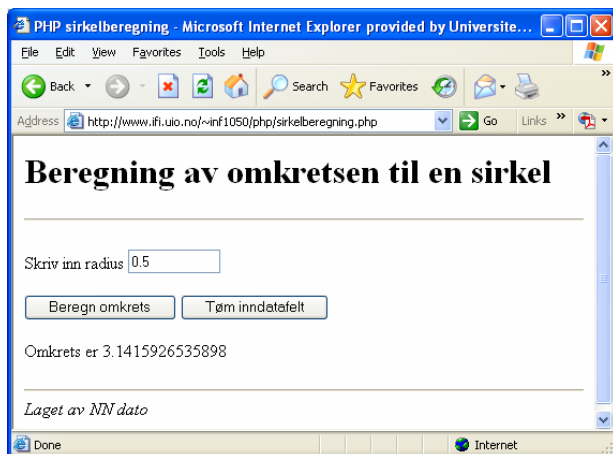
...sirkelomkretspost.php

XHTML-formular og PHP på samme fil

```
<?php // ligger på sirkelberegning.php
define("PI",3.1415926535897932);
if(isset($_POST['radius'])) $radius = $_POST['radius'];
else $radius = 0;
$omkrets = 2 * $radius * PI;
$resultat = "Omkrets er ".$omkrets;
?>
<html>
<head>
<title>PHP sirkelberegning</title>
</head>
<body>
<h1>Beregning av omkretsen til en sirkel</h1>
<hr />
<form method="post" action="sirkelberegning.php">
<p>Skriv inn radius <input type="TEXT" size = "10" name="radius"
  value="<?php print($radius);?>" /> <br />
  <button type="submit" name="submit">Beregn omkrets</button>
  <button type="reset" name="reset">Tøm inndatafelt</button>
</form>
<p>
<?php print($resultat); ?></p>
<hr />
<address>Laget av NN dato</address>
</body>
</html>
```

Husk at php-koden blir kjørt før brukeren har fått mulighet til å se skjermbildet! Derfor isset-testen!

XHTML-formular og PHP på samme fil - resultat av kjøring

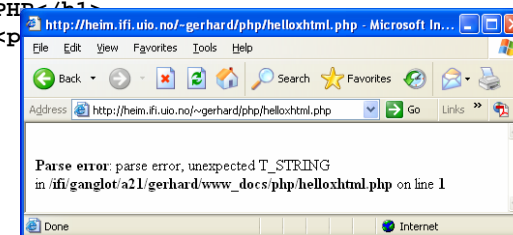

PHP og XHTML

- Vær oppmerksom på at PHP-prosessorer kan mistolke de innledende XML-besvergelser i XHTML-filer! Her et eksempel:

På filen hellohtml.php:

```
<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
"http://www.w3c.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
<html xmlns = "http://www.w3.org/1999/xhtml">
<head>
<title>PHP Hello World</title>
</head>
<body>
<h1>Hello World fra PHP</h1>
<?php print("<p>Hello World</p>"); ?>
</body>
</html>
```


PHP og XHTML (forts.)

- Skriv derfor ut xhtml-besvergelserne med php!

På filen hellohtml1.php:

```
<?php
print( '
<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
"http://www.w3c.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
<html xmlns = "http://www.w3.org/1999/xhtml">
');
?>
<head>
<title>PHP Hello World</title>
</head>
<body>
<h1>Hello World fra PHP</h1>
<?php print("<p>Hello World</p>"); ?>
</body>
</html>
```


Sessions

Hvordan overføre data fra en klient-tjener-interaksjon til den neste:

- Åpne en "session" med funksjonskallet `session_start( );`
- Meld inn variable hvis verdier skal overføres:
`session_register('bruker');`
`session_register('passord');`
- Gjør variablene og deres verdier tilgjengelig i andre tjenerprogrammer med `session_start( );`
- En "session" varer til nettleseren tas ned – eller til "timeout"
- Dataene ligger på et beskyttet område på tjeneren – pekeren til dette området overføres ved hjelp av en "cookie"

PHP mot databaser

- ❑ De fleste skriptspråk tilbyr god støtte for kobling mot databaser
- ❑ PHP har støtte for bl.a. MySQL og Oracle
- ❑ Innebygde funksjoner for kobling mot Oracle
  - OCILogon
  - OCILogoff
  - OCIExecute
  -

Kjekt å ha – på db.inc

- ❑ `authenticate()`
setter opp en dialogboks der brukeren blir invitert til å skrive inn brukernavn og passord. Verdiene legges i `$bruker` og `$passord` som er registrert i en "session"
- ❑ `$conn = baseLogon($bruker, $passord)`
logger inn i databasen IFIORA som brukeren `$bruker` med `$passord`. Funksjonen vil returnere en kobling mot databasen (`$conn`).
- ❑ `baseLogoff($conn)`
vil stenge koblingen `$conn` og logge ut av databasen.
- ❑ `$stmt = baseQuery($conn, $query)`
sender SQL-spørringen `$query` til databasen med koblingen `$conn`. Returnerer en peker til en buffer med resultatet av spørringen (`$stmt`).
- ❑ `byggUpdateQuery`, `byggInsertQuery`, `byggDeleteQuery`
funksjoner for å bygge SQL-spørringer (se dokumentasjon)

Kjekt å ha – på gui.inc

- ❑ `$html = function lagSelectMeny($nokkel, $nrows, $results)`
returnerer XHTML-kode for en nedtrekksmeny
- ❑ `$html = function visTabell($stmt, $pkattributter)`
returnerer XHTML-kode for å vise fram tabellen som ligger i spørreresultatet `$stmt`.
- ❑ `$html = function visTabellMedLink($stmt, $pkattributter, $hreffil)`
returnerer XHTML-kode tilsvarende `visTabell`, men med en ekstra kolonne med en aktiv link til en web-side `$hreffil`.
- ❑ `$html = function lagOppdateringsformular($stmt, $pkattributter)`
returnerer XHTML-kode som lager et formular som gjør det mulig å endre, legge til, eller fjerne linjer i tabellen som ligger i spørreresultatet `$stmt`.
- ❑ `$html = function lagInnleggingsformular($stmt, $pkattributter)`
returnerer XHTML-kode som lagOppdateringsformular, men med tomme felter

Eksempel på SQL-spørring med etterfølgende fremvisning

```
<?php
include "inc/db.inc";
include "inc/gui.inc";
session_start( );

$query = "SELECT fylkenr, fylkenavn FROM Fylke ORDER BY
        fylkenavn";
// print($query);
$conn = baseLogon($bruker, $passord);
// Sender query til databasen, resultatet legges i $stmt//
$stmt = baseQuery($conn, $query);
baseLogoff($conn);

// formater en vakker html-tabell av resultatet //
$html = visTabell($stmt, array('fylkenr'));
print($html);
?>
```

Om feil og sikkerhet

- ❑ Eksempelprogrammene forutsetter "happy day scenario"
- ❑ Fullstendig kontroll av alle mulige feilsituasjoner med tilhørende diagnosemeldinger vil kreve atskillig mer programkode
- ❑ Den viktigste feilkilden (og den største sikkerhetsrisikoen) ligger imidlertid i gale data fra brukergrensesnittet.
- ❑ Derfor: Sjekk disse!
  - Ser tabellnavn ut som tabellnavn ?
  - Ser numeriske verdier ut som numeriske verdier ?
  - Finnes det umotiverte -- (dvs. Oracle SQLkommentartegn) ?se www.php.net/manual/en/security.database.php

PHP og objekter

- ❑ PHP 5 har klasser og objekter tilsvarende Java
- ❑ Eksempel:

```
#!/store/bin/php5
<html>
<head>
  <title>Classtest</title>
</head>
<body>
<?php
// Declare a simple class
class TestClass {
  const PI = 3.1415926 ;
  private $foo;
  public function __construct($foo){
    $this->foo = $foo; // -> tilsvarer Java . (sin)
  }
  public function __toString() {
    return $this->foo;
  }
}

$class = new TestClass('Hello');
print ($class);
print (TestClass::PI); // scope resolution operator (Paamayim Nekudotayim)
?>
</body>
</html>
```

Se dokumentasjon på

<http://www.php.net/manual/en/language.oop5.php>

PHP 5 er ennå ikke standard på UiO

Inntil PHP 5 er installert som standard på UiO, gjør følgende:

- ❑ Gi php-filene filtypen .cgi (ikke .php)
- ❑ Legg inn som første linje i php-filen besvergesen

```
#!/store/bin/php5
```

(avslutt linjen med et mellomrom etter 5-tallet)

PHP Project Helper – PPH

En PHP-verktøykasse
for INF1050-studenter

- ❑ Håkon Karlsen (forhenværende lfi-student) har utviklet en verktøykasse som skal gjøre det enklere å realisere PHP-delen av prosjektet
- ❑ Ideen er å få generert sentrale klasser i systemet, istedenfor å programmere dem manuelt
- ❑ Verktøykassen bygger også inn en rekke sikkerhetsfunksjoner
- ❑ Verktøykassen er basert på PHP 5
- ❑ Verktøykasse med dokumentasjon kan lastes ned fra http://www.haakonsk.cjb.net/pph_doc/dispatch.php/download.php